

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Süüdistatavad \(kriminaalmenetlused\)](#) > [Minu õigused kohtumenetluse ajal](#)

Minu õigused kohtumenetluse ajal

A. Kus toimub kohtumenetlus?

Kui kriminaalasi puudutab kuritegu(sid), mis on karistatav(ad) kuni viieaastase vangistusega, toimub kohtumenetlus esimese astme kohtus (*Eparchiako Dikastirio*) (üks kohtunik). Peaprokuröri (*Genikos Eisaggeleas*) kirjalikul nõusolekul võib esimese astme kohus menetleda ka kuritegu, mis on karistatav enam kui viieaastase vangistusega.

Kui kuritegu on karistatav pikema kui viieaastase vangistusega, toimub menetlus kriminaalkohtus (kolm liiget).

B. Kas süüdistust saab muuta? Kui see on nii, siis kas mul on õigus saada selle kohta teavet?

Süüdistust tohib muuta kohtumenetluse alguses või käigus. Kriminaalmenetluse seadustiku artiklites 83, 84 ja 85 (155. peatükk) on sätestatud süüdistuse muutmise kord ja süüdistatava õigused.

Artikkel 83 - 1) Kui kohus otsustab tõendite põhjal ükskõik millises kohtumenetluse etapis, et süüdistusakt või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkt on kas sisult või vormilt puudulik, võib kohus anda korralduse süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti muuta, kohandades seda, asendades selle või lisades sellesse uusi süüdistusi, nii nagu kohus peab vajalikuks, et see kajastaks juhtumi faktilisi asjaolusid.

2) Kui süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti sel moel muudetakse, registreeritakse muutmiskorraldus süüdistusaktis või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunktis ja neid dokumente kasutatakse seonduvas menetluses nii, nagu need olekski sellisel kujul esitatud.

Artikkel 84 - 1) Kui süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti muudetakse artikli 83 alusel, kutsub kohus süüdistatavat viivitamata üles esitama kohtule oma kaitseargumendid ja teatama, kas ta on valmis selleks, et tema üle mõistetakse kohut süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti põhjal selle muudetud kujul.

2) Kui süüdistatav teatab, et ta ei ole selleks valmis, vaatab kohus läbi esitatud põhjused ning kui ta leiab, et menetluse kohene jätkamine tõenäoliselt ei avalda kahjulikku mõju süüdistatava kaitsele ega prokuröripoolsele asja menetlemisele, võib ta jätkata kohtumenetlusega nii, nagu muudetud süüdistusakt või kriminaalkohtule esitatud muudetud süüdistuspunkt oleks algselt esitatud.

3) Kui muudetud süüdistusakt või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkt on selline, et kohtumenetluse kohene jätkamine võib kohtu arvates avaldada süüdistatavale või prokuröri kahjulikku mõju, võib kohus anda korralduse korraldada uus kohtumenetlus või lükata kohtumenetlus edasi nii kauaks, kui ta peab vajalikuks.

4) Kui kohus muudab süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti pärast seda, kui kohtumenetlus on alanud, võib kasutada ütlusi, mis on kohtumenetluse käigus juba antud, ilma et oleks vaja uut ärakuulamist, kuid pooltel on lubatud kutsuda uuesti kohtusse tunnistajaid, kes on oma tunnistuse juba andnud, ja küsitleda või riskküsitleda neid seoses asjaomase muutmisega.

Artikkel 85 - 1) Kui süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti on võimalik tõendada vaid osaliselt ja selles osas tuvastatu kujutab endast kuritegu, võidakse süüdistatav ilma süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti muutmata mõista süüdi kuriteos, mille ta on toime pannud ja mida on õnnestunud tõendada.

2) Kui isikut süüdistatakse kuriteos, võidakse ta süüdi mõista asjaomase kuriteo toimepaneku katse eest, ilma et süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti oleks vaja muuta.

3) Kui on tuvastatud, et isik on toime pannud mis tahes teo eesmärgiga sooritada kuritegu, milles teda süüdistatakse, ja kui selle teo tahtlik toimepanek kujutab endast kuritegu, võib asjaomase isiku, kellele ei ole esitatud selle kuriteoga seoses süüdistust, selles kuriteos süüdi mõista, ilma et süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti oleks vaja muuta.

4) Kui kohus leiab kohtumenetluse lõpus, et tunnistuste põhjal on selgunud, et süüdistatav on toime pannud kuriteo(d), mida ei ole süüdistusaktis või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunktis nimetatud ja milles süüdistatavat ei saa süüdi mõista ilma seda muutmata, ning et selles kuriteos (neis kuritegudes) süüdi mõistmise korral ei määrataks süüdistatavale rangemat karistust kui karistus, mis määratakse süüdimõistmisel süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti põhjal, ning seega ei avaldata kahjulikku mõju süüdistatava kaitsesele, võib kohus anda korralduse lisada süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti asjaomas(t)e kuriteoga (kuritegudega) seotud süüdistuse(d) ning teha otsuse nii, nagu selline (sellised) süüdistus(ed) oleks(id) osa algsest süüdistusaktist või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunktist.

C. Millised õigused on mul kohtuistungil ajal?

i. Kas ma pean kohtus kohal olema? Millistel tingimustel võin ma jätta kohtusse ilmumata?

Süüdistatava õigus viibida kohtulikul arutelul on tagatud põhiseaduse artiklite 12 ja 30 ning Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 6 alusel. Peale selle on süüdistataval kohustus viibida kohtulikul arutelul, välja arvatud juhul, kui tema puudumine kuulub kriminaalmenetluse seadustiku artikli 45 lõikes 1 või artikli 63 lõikes 3 (155. peatükk) sätestatud erandi alla.

Artikli 45 lõige 1

Kohtunik või – kui tegemist on sellist liiki kuritegudega, mille kohta esimese astme kohtu (*Eparchiako Dikastirio*) esimees võib teha üldmääruse – määratud kohtusekretär (*Protokollitis*) võib kohtukutses erikorraldusega vabastada süüdistatava kohustusest ilmuda isiklikult kohtusse ning

a) lubada süüdistataval olla kohtus esindatud ja vastata süüdistusele kaitsja kaudu;

kui süüdistatavat süüdistatakse pelgalt ettevõtte juhi või sekretärina ja teda isiklikult ei süüdistata üheski kuriteos, ei pea ta ilmuma isiklikult kohtusse, et vastata süüdistusele, ega ka üheski muus etapis, välja arvatud ära kuulamise etapp, kuid tal on õigus lasta end esindada kaitsjal;

b) lubada süüdistataval, kui ta soovib end süüdi tunnistada, saata kohtule vastus, mille on nõuetekohaselt kinnitanud kohtusekretär või *lochias*, politseiametnik või politsei vanemametnik (kooskõlas politseiseadusega) või kinnitav ametnik (kinnitavate ametnike seaduse alusel) või advokaat (advokatuuriseaduse alusel), kes on kasutanud selleks oma isiklikku templit, millel on selgelt näha kinnitaja täielik nimi ja aadress, või omavalitsuse juht (*koinotarchis*), koos kohtukutsega, mille peale vastus saadetakse, ning seda vastust käsitatakse menetluse läbiviimisel süü omaksvõtmisena.

Artikkel 63 – 1) Süüdistataval on õigus viibida kohtus kogu kohtuliku arutelu vältel, tingimusel et ta käitub korralikult.

2) Kui süüdistatav ei käitu korralikult, võib kohus anda oma äranägemisel korralduse isik kohtusaalist eemaldada ja jätta ta vahi alla ning jätkata arutelu ilma isiku kohalviibimiseta, tehes enda hinnangul piisavad korraldused

süüdistatava teavitamiseks kõigest, mis kohtuliku arutelu ajal juhtub, et süüdistatav saaks valmistada ette oma kaitse.

3) Kohus võib, kui ta peab seda asjakohaseks, lubada, et süüdistatav võib viibida väljaspool kohtusaali ja ei osale kohtulikul arutelul üldse või teeb seda osaliselt, tingimusel, mida kohus peab asjakohaseks.

Küprose kohtupraktika põhjal võib kohtulik arutelu toimuda ilma süüdistatava kohalviibimiseta, kui see on õigusemõistmise huvides.

ii. Kas mul on õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele?

Õigus suulisele tõlkele on tagatud nii põhiseaduse alusel kui ka kooskõlas 2014. aasta seadusega, mis käsitleb õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluse ajal (18(I)/2014). Peale selle on õigus suulisele tõlkele tagatud kriminaalmenetluse seadustiku artikli 65 alusel (155. peatükk).

Põhiseaduse artikli 12 lõike 5 punktides a ja e on sätestatud, et

igal kuriteos süüdistataval isikul on vähemalt järgmised õigused:

a) õigus saada talle arusaadavas keeles viivitamata üksikasjalikku teavet süüdistuse laadi ja põhjuste kohta;

e) õigus saada tasuta abi tõlgilt, kui ta ei mõista või ei räägi kohtus kasutatavat keelt.

Põhiseaduse artikli 30 lõikes 3 on sätestatud, et igal süüdistataval on õigus tasuta tõlgile, kui ta ei mõista või ei räägi kohtus kasutatavat keelt.

2014. aasta seadusega, mis käsitleb õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluse ajal (18(I)/2014), on ette nähtud õigus suulisele tõlkele.

Õigus suulisele tõlkele

Artikkel 4 - 1) Pädev asutus korraldab kahtlustatavale või süüdistatavale, kes ei räägi ja/või ei mõista keelt, milles kriminaalmenetlus toimub, uurimis- ja/või kohtuasutuses toimetatava kriminaalmenetluse ajaks, sealhulgas politseis toimuva ülekuulamise, kõigi kohtuistungite ja vajalike vahepealsete ärakuulamiste jaoks viivitamata suulise tõlke teenused.

2) Euroopa vahistamismääruse täitmise eest vastutav õigusasutus korraldab kooskõlas Euroopa vahistamismäärust ja tagaotsitavate Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise üleandmise korda käsitleva seaduse artikliga 11 viivitamata suulise tõlke teenuste osutamise igale tagaotsitavale, kes ei räägi ja/või ei mõista keelt, milles asjaomast menetlust toimetatakse.

3) Kui see on vajalik õiglase kohtumenetluse tagamiseks, korraldab pädev asutus suulise tõlke teenused, et tagada kahtlustatava, süüdistatava ja/või tagaotsitava suhtlemine oma kaitsjaga, kui selline suhtlus on otseselt seotud kriminaalmenetluse käigus toimuva ülekuulamise ja/või ärakuulamise ja/või Euroopa vahistamismääruse täitmisega ja/või apellatsioonkaebuse ja/või muude menetluslike nõuete, sealhulgas kautsjoni määramise taotluse esitamisega.

4) Selle artikli kohaselt

a) tagatakse suuline tõlge kahtlustatava, süüdistatava või tagaotsitava emakeeles või mis tahes muus keeles, mida asjaomane isik räägib ja/või mõistab, ning

b) suuline tõlge hõlmab vajaduse korral täiendavat abi, nagu viipekeele kasutamine, et täita kuulumis- ja/või kõnehäirega kahtlustatavate, süüdistatavate või tagaotsitavate vajadusi.

5) Pädev asutus kontrollib, kasutades mis tahes vahendit, mida ta peab asjakohaseks, kas kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav räägib ja mõistab kriminaalmenetluses või Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses kasutatavat keelt ning kas asjaomane isik vajab tõlgi abi.

6) Käesoleva artikliga ette nähtud suulise tõlke teenused peavad olema piisava kvaliteediga, et tagada õiglase kohtumenetluse, eelkõige kandes hoolt selle eest, et kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav saab aru tema vastu algatatud kohtuasjast, et ta saaks kasutada oma õigust kaitsele. Sellega seoses peab pädev asutus pöörama erilist tähelepanu tõlgi abil toimuva suhtluse eripäradele.

7) Vajaduse korral võib pädev asutus korraldada suulise tõlke teenuste osutamise kommunikatsioonitehnoloogia abil, näiteks videokonverentsi, telefoni ja/või interneti teel, välja arvatud juhul, kui õiglase kohtumenetluse

tagamiseks on vajalik tõlgi füüsiline kohalolek.

8) Lõike 5 paremaks rakendamiseks võib määrusega näha ette korra või mehhanismi, mille abil kontrollitakse, kas kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav räägib ja mõistab kriminaalmenetluses või Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses kasutatavat keelt.

Õigus kirjalikule tõlkele

Artikkel 5 – 1) Kandmaks hoolt selle eest, et kahtlustatav või süüdistatav saab kasutada oma õigust kaitsele, ning selleks, et tagada õiglane kohtumenetlus, annab pädev asutus kahtlustatavale või süüdistatavale, kes ei mõista asjaomases kriminaalmenetluses kasutatavat keelt, mõistliku aja jooksul kõigi oluliste dokumentide kirjaliku tõlke.

2) Käesoleva seaduse kohaldamisel loetakse oluliste dokumentide hulka

a) kõikidel juhtudel vahistamis- ja/või kinnipidamismäärus, süüdistusakt ning menetlusega seotud kohtu otsused ja määrused ning

b) muud dokumendid, mille pädev asutus tunnistab oluliseks kas *ex officio* või kahtlustatava või süüdistatava või nende kaitsja põhjendatud taotlusel.

3) Pädevad asutused ei pea esitama oluliste dokumentide selliste väljavõtete tõlkeid, mis ei aita süüdistataval või kahtlustataval mõista tema vastu algatatud kohtuasja.

4) Selleks et tagada õiglane kohtumenetlus, annab pädev asutus Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses tagaotsitavale, kes ei mõista keelt, milles vahistamismäärus on koostatud, või keelt, millesse vahistamismääruse teinud liikmesriik on vahistamismääruse tõlkinud, mõistliku aja jooksul selle dokumendi kirjaliku tõlke.

5) Olenemata lõigetest 1, 2 ja 4 võib pädev asutus esitada kirjaliku tõlke asemel oluliste dokumentide suulise tõlke ja/või suulise kokkuvõtte, tingimusel et selline suuline tõlge ja/või kokkuvõtte ei kahjusta menetluse õiglust.

6) Kahtlustataval, süüdistataval või tagaotsitaval on õigus loobuda õigusest saada käesoleva artikliga ette nähtud kirjalik ja/või suuline tõlge ja/või suuline kokkuvõtte, kui pädevale asutusele esitatakse piisavad tõendid selle kohta, et

a) asjaomane isik on eelnevalt konsulteerinud kaitsjaga ja/või on muul moel täiesti teadlik sellise loobumise tagajärgedest ning

b) loobumine on õiguslikult kehtiv ja vabatahtlik.

7) Käesoleva artikliga ette nähtud kirjalik ja/või suuline tõlge ja/või suuline kokkuvõtte esitatakse kahtlustatava, süüdistatava või tagaotsitava emakeeles või mis tahes muus keeles, mida asjaomane isik räägib ja/või mõistab.

8) Käesoleva artikliga ette nähtud kirjalik ja/või suuline tõlge ja/või suuline kokkuvõtte peavad olema piisava kvaliteediga, et tagada õiglane kohtumenetlus, eelkõige kandes hoolt selle eest, et kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav on kursis tema vastu algatatud kohtuasjaga ja on võimeline kasutama oma õigust kaitsele.

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 65 lõikes 1 (155. peatükk) on sätestatud, et

kui avalikul kohtuistungil antakse ütlusi keeles, millest süüdistatav ei saa aru, ja süüdistatav on kohal, tõlgib tõlk need ütlused süüdistatava jaoks keelde, millest süüdistatav aru saab.

Kui on olemas kaitsja, võib tõlkimise kaitsja nõusolekul ära jätta.

2) Kui esitatakse dokumente kui ametlikke tõendeid, on kohtu otsustada, kui suures ulatuses on nende dokumentide sisu tõlkimine vajalik.

iii. Kas mul on õigus kaitsjale?

Põhiseaduse artiklis 12 on sätestatud, et

igal kuriteos süüdistataval isikul on vähemalt järgmised õigused:

c) kaitsta end ise või kasutada enda valitud kaitsjat või kui isik ei saa endale kaitsjat lubada, saada tasuta õigusabi, kui see on õigusemõistmise eesmärgil vajalik.

Lisaks on põhiseaduse artikli 30 lõikes 3 sätestatud, et

igaühel on õigus

d) valida endale kaitsja ja saada tasuta õigusabi, kui see on õigusemõistmise eesmärgil vajalik ja seadusega kooskõlas.

Peale selle on tasuta õigusabi seadusega (seadus 165(I)/2002) ette nähtud, et kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud, on süüdistataval õigus kasutada istungi ajal enda valitud kaitsjat ja saada tasuta õigusabi.

iv. Millistest muudest menetlusõigustest peaksin ma teadlik olema? (nt kahtlustatavate ilmumine kohtusse)

Süüdistatava ilmumine kohtusse

Kui süüdistatav jätab lihtmenetluses kindlaksmääratud ajal kohtusse ilmumata ja kui esitatakse tõendid selle kohta, et kohtukutse on asjaomasele isikule kätte toimetatud, võib kohus jätkata kohtuasja arutamist ja teha otsuse ilma süüdistatava kohalolekuta, või kui kohus peab seda asjakohaseks, lükata asja arutamise edasi ja teha määruse süüdistatava vahistamiseks.

Kohtunik või – kui tegemist on sellist liiki kuritegudega, mille kohta esimese astme kohtu (*Eparchiako Dikastirio*) esimees võib teha üldmääruse – määratud kohtusekretär (*Protokollitis*) võib kohtukutses erikorraldusega vabastada süüdistatava kohustusest ilmuda isiklikult kohtusse ning

1. lubada süüdistataval olla kohtus esindatud ja vastata süüdistusele kaitsja kaudu;
2. lubada süüdistataval, kui ta soovib end süüdi tunnistada, saata kohtule vastus, mille on nõuetekohaselt kinnitanud kohtusekretär või *lochias*, politseiametnik või politsei vanemametnik (kooskõlas politseiseadusega) või kinnitav ametnik (kinnitavate ametnike seaduse alusel) või advokaat (advokatuuriseaduse alusel), kes on kasutanud selleks oma isiklikku templit, millel on selgelt näha kinnitaja täielik nimi ja aadress, või omavalitsuse juht (*koinotarchis*), koos kohtukutsega, mille peale vastus saadetakse, ning seda vastust käsitatakse menetluse läbiviimisel süü omaksvõtmisena.

Kui süüdistatavat süüdistatakse pelgalt ettevõtte juhi või sekretärina ja teda isiklikult ei süüdistata üheski kuriteos, ei pea ta ilmuma isiklikult kohtusse, et vastata süüdistusele, ega ka üheski muus etapis, välja arvatud ärakuulamise etapp, kuid tal on õigus lasta end esindada kaitsjal.

Süüdistusele vastamine

Kui süüdistataval palutakse vastata süüdistusele, võib ta oma süüd tunnistada või mitte tunnistada või esitada konkreetsed kaitsevaided ning kohus registreerib tema vastuse.

Selliste kaitsevaidete hulka kuuluvad muu hulgas järgmised väited:

1. kohtul, kuhu süüdistatavat süüdistusele vastamiseks kutsutakse, puudub pädevus, ning süüdistatav või kuritegu, milles süüdistatavat süüdistatakse, kuulub mõne teise kohtu pädevusse. Kui selle väitega nõustutakse, annab kohus asja edasi sellisele Küprose Vabariigi kohtule, kellele pädevusseoses asjaomase kuriteo või selle toimepanijaga kuulub;
2. süüdistatav on samade faktiliste asjaolude põhjal või seoses sama kuriteoga varem süüdi või õigeks mõistetud;
3. süüdistatavale on antud selle kuriteo puhul armu.

Kui kohus otsustab, et süüdistatava esitatud faktilised asjaolud ei tõenda esitatud väidet või et esitatud väide on väär, peab süüdistatav vastama süüdistusele.

Kui süüdistatav tunnistab end süüdi ja kohtul on piisavalt tõendeid selle kohta, et süüdistatav on oma vastuse

olemusest aru saanud, võib kohus jätkata nii, nagu süüdistatav oleks süüdi mõistetud kohtu otsusega.

Kui süüdistatav ei tunnista oma süüd, suundub kohus asja arutamise juurde. Kui süüdistatav keeldub vastamast või ei vasta viivitamata või ei ole võimeline vastama oma füüsilise puude tõttu, jätkab kohus nii, nagu süüdistatav ei oleks enda süüd tunnistanud.

D. Võimalikud karistused

Esimese astme kohus menetleb lihtmenetluses kuritegusid, mis on seaduse alusel karistatavad kuni viieaastase vangistusega või kuni 85 000 eurose rahatrahviga või mõlemaga.

Kriminaalkohus (*Kakourgiodikeio*) menetleb kuritegusid, mille eest karistatakse pikema kui viieaastase vangistusega.

■ Viimati uuendatud: 02/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.